

Transkribering av Fritte Fritzens intervju med Clas Svahn

Detta är en transkribering (avskrift) av Fritte Fritzens intervju med Clas Svahn på podcast-sändningen "Allt du velat veta" den 21 juni 2016. Sändningen finns tillgänglig på nätet här: <https://www.acast.com/alltduvelatveta/042omufonmedclassvahn>

"Allt du velat veta" på Facebook: <https://www.facebook.com/alltduvelatveta>
Fritte Fritzens hemsida: <http://www.fritte.se>

Sändningen är 48 minuter 50 sekunder lång och innehåller ett par kortare reklamavbrott. Medverkar gör Fritte Fritzon, Clas Svahn och Ida Wahlström.

Introduktion

Fritte: Hej och välkomna till "Allt du velat veta". Idag ska vi lyfta blickarna mot himlen och kika på ett fenomen som vissa avfärdar direkt, men som andra påstår sig ha upplevt med egna ögon. Jag pratar om ufon, eller oidentifierade flygande objekt. Hur länge har folk påstått sig sett flygande objekt? Vad finns det för förklaringar till de här flygande tefaten? Och finns det tillfällen då det inte finns några bra förklaringar? Efter 45 minuters närkontakt med dagens gäst hoppas jag att vi vet.

Ida: UFO står för Unidentified Flying Objects, alltså oidentifierade flygande föremål. Termen myntades av amerikanska försvaret på 50-talet, och ufon har sedan dess fascinerat människor genom science fiction-böcker och filmer. En mängd människor påstår sig också ha sett ufon, något som i de flesta fall dock har visat sig ha en naturlig förklaring. Dagens gäst heter Clas Svahn, han är journalist och intresserade sig redan i unga år för ufon. Han var i många år ordförande för föreningen UFO-Sverige, där han fortfarande är aktiv. Han har skrivit ett antal böcker i ämnet, den senaste heter "UFO - Spökraketer, ljusglober och utomjordingar". Var så goda, allt du velat veta om ufon med Clas Svahn.

Intervjun med Clas Svahn

Fritte: Då säger jag hej och välkommen till Clas Svahn. Du är ju en favorit i repris, vi pratade ju förra året, var du gäst i podcasten och pratade om sekter, och nu ska vi prata om ufon. Då undrar jag först, vad... hur ska man definiera ett ufo?

Clas: Ja, det är ju grundbulten egentligen i allt som vi håller på med, vad är ett ufo? Rent krasst så står det för Unidentified Flying Object, och det var en term som myntades av de amerikanska militära myndigheterna på 50-talet, därför att man ville helt enkelt ha en beteckning på de okända flygande objekten som man fick in rapporter om, och som man också ibland såg på sina radarsystem och även jagades i luften av amerikanska piloter. Så det var en beteckning som fick fäste, inte bara inom den amerikanska militären utan sedan även runt om i hela världen faktiskt. Vi säger ju helt enkelt oidentifierade flygande föremål om ufo idag.

Fritte: Hur länge har folk påstått sig ha sett ufon? Är det sedan antiken eller kan man säga någonting om det?

Clas: Alltså, när jag började med det här en gång på 70-talet, då tänkt jag att jag skulle läsa Bibeln och leta efter ufo-rapporter, det var någonting som många pratade om. Jag läste Bibeln, två gånger, rakt igenom, och så antecknade jag. Den som vill kan hitta rätt många rapporter från biblisk tid när de sett ljusfenomen på himlen, som givetvis kan tolkas som både änglar och utomjordiska besökare och misstolkade... ja, synvillor på olika sätt. Det finns ingen tidsgräns bakåt egentligen, hur långt man kan gå. Jag är med i en grupp på internet som heter "Magonia", och vi letar aktivt efter äldre rapporter om fenomen i källor som är tillbaka kring 13, 14, 1500-tal fram till 1947, det får inte vara färskare än så. Det

finns alltså **mängder** av rapporter från tidningar, från böcker, från handskrifter, muntlig tradition som har tecknats ned långt senare, där folk har sett fenomenen på himlen, flygande sköldar, de har sett varelser som har klivit ur konstiga farkoster. Det är väldigt många bra rapporter också från såg 1800-talet, t.ex. i amerikansk press kan man hitta namngivna personer som har sett saker som är häpnadsväckande.

Fritte: Så det här är alltså inget nytt fenomen som kom med den här science fiction-litteraturen som började komma på 1900-talet, utan det har alltid förekommit då kan man säga?

Clas: Men den litteraturen betydde ju väldigt mycket för fenomenet, hur det har tolkats, det kan man lugnt säga.

Fritte: Vad fick dig att intressera dig för ufo-världen från början?

Clas: Jag tror att det är själva gåtan... När jag var sådär 10-11 år, då fick jag nästan bara böcker i julklapp, hårda paket skulle det vara. Fem-sex böcker räknade jag med varje julafton i alla fall. En del var om astronomi, och så var det några om ufo, bl.a. Gösta Rehn, som var den tidens främste svenske ufo-författare, och Eugen Semitjov, journalisten som fick Stora Journalistpriset för sin rapportering om Apollo-projektet. Jag slukade de där böckerna och jag tänkte: vad är det som folk ser egentligen, vad är det som ligger bakom detta? Så 1974, när jag var 16 år, startade jag en ufo-förening i Mariestad, där jag är född, som hette UFO-Mariestad. Jag var ordförande och så var det väl en 10-11 medlemmar, alla killar, inga tjejer, det var ingen som ville vara med oss.

Fritte: Är det samma sak idag?

Clas: Ja, lite så är det tyvärr. Jag tror det är 25% kvinnor som är medlemmar i UFO-Sverige, men intresset för ufo är lika stort bland kvinnor som bland män. Det är väl det att det har setts som ett tekniskt fenomen och därför lockat killar i långa tider. Och det roliga är att utav alla de bilder vi har fått in till UFO-Sverige, alla de fejkade bilder vi fått in till UFO-Sverige, så har ingen tjej någonsin fejkat en bild. Det är bara killar, unga killar, tonåringar.

Fritte: Vad har det då funnits för olika förklaringar på ufon, eller ifon då egentligen?

Clas: Det är en myriad utav förklaringar egentligen. Man kan säga så här att förklaringarna är ofta konstigare än själva fenomenet. När man ställs inför en film till exempel, och så ska man analysera den och så tänker man: det här är ju någonting helt häpnadsväckande. Jag fick en bild på 90-talet från Storuman, där man såg två stycken föremål, metalliska, som hängde i fullt dagsljus, några tiotal meter från en stuga, framför träden, i fullt dagsljus alltså, solen lyste på dem, det blänkte i skrovet. Man såg en kvinna som var på väg förbi dem som inte uppmärksammade dem, utan hade dem bakom sig, och så hade en annan kvinna tagit den här bilden. Och jag tänkte, vad är det här? Jag fick negativet och vi skickade in det till dåvarande Statens Kriminaltekniska Laboratorium, och fick tillbaka den lite förstärkt och fixad och så där, men vi såg ändå inte förklaringen. Men så skickade vi en undersökare dit, det var långt, han hade 30 mil att åka, och det var ingen hemma just då i den här stugan som bilden var tagen i. Han upptäckte då svaret, han tittade in genom en fönsterruta och där stod det en kaffepanna, och den kaffepannan hade speglats i den dubbla fönsterrutan. Kvinnan hade tagit en bild genom rutan, trots att hon förnekade detta och sa "jag var ute", men den var tagen inomhus. Så det var en kaffepanna, det var en vissel-Johanna. Det är en av förklaringarna som kanske är bland de mest märkliga vi har fått in. Det finns allting, vi har alla möjliga tänkbara förklaringar, men de vanligaste är ju thailändska rislyktor, flygplan med kondensstrimmor, planeter, stjärnor och allt det där klassiska.

Fritte: Då är det framför allt de synliga stjärnorna... Venus är ju den kanske allra tydligaste, man kan även se Mars, va? Och... finns det några av de andra som kan vara synliga också?

Clas: När vi sitter här och pratar just nu så syns både Mars, Saturnus, Jupiter och... nej, inte Venus just nu, men de tre ligger ju på rad på himlen.

- Fritte: Och så finns det de ljusstarka stjärnorna som också kan ge upphov till de här... jag menar Sirius och andra.
- Clas: Mm... Sirius är en ganska vanlig misstolkning. Vi håller ju kurser om detta varje år, i oktober, en veckoslutskurs, och jag har hållit i den nu i snart 20 år, och första kursen höll vi på 70-talet redan. Där lär vi ut, under ett antal timmar, och det är korta versionen, den tar 2½ timme, vad man kan se fel på på himlen. Då visar jag filmer och bilder om detta. Folk som lämnar den kursen, de tror ju inte sina ögon, de tror inte på någonting egentligen efter det.
- Fritte: De är väldigt skeptiska då?
- Clas: Man blir ju det. När man har sett vad folk har trott från början och vad de sedan egentligen kommit fram till att det var... Jag menar, mitt första stora ufo-fall, det var den 12 augusti 74, jag var 16 år, då stod det ett antal polispatruller på Kinnekulle utanför Lidköping, plus reportrar och journalister, fotografer och journalister från flera tidningar, Skövde Nyheter, Lidköpingstidningen, Mariestads Tidning, och tittade på ett fenomen i flera timmar som hängde på himlen. De såg en cigarr med fönster på, och ur cigarren flög det okända diskusformade farkoster. Jag var också ute den kvällen och tittade på samma stjärnhimmel som de gjorde, fast några mil därifrån, och tog samma bilder som de gjorde, men jag visste vad jag fotograferade. De trodde att det var ett rymdskepp, men det var planeten Jupiter som de tittade på, i flera timmar. Den här masshysterin som kan bli när en person säger "men ser ni inte fönstren", hur de andra 10 säger "jo det gör vi också", det har fascinerat mig sedan 74.
- Fritte: Det har ju visat sig i en massa psykologiska experiment att man kan suggerera fram... för att vi som människor uppenbarligen vill höra ihop med gruppen, att vi är beredda att nästan ljuga för oss själva för att vara en del av den här gemenskapen det innebär att tycka samma, det är ju ett känt psykologiskt fenomen.
- Clas: Det mest klassiska är ju när man låter fem personer gå in i ett rum, och det ligger några stickor på ett bord, och den ena stickan är längre än de andra, uppenbart längre än de andra. De fyra som är med i experimentet säger "nej, det är den där", den kortare, som är längst, och i ungefär 30% av alla fallen säger även den femte personen samma sak, trots att det är helt klart att det är fel.
- Fritte: Intressant. De här förklaringarna på vad ett ufo kan vara, har de förändrats någonting över tid, eller är det samma som dyker upp gång efter gång?
- Clas: Nja, förklaringarna har nog förändrats något, och framför allt har beskrivningarna av själva fenomenet förändrats också. Om man går tillbaka till hyfsat modern tid, och då pratar vi om 1880-talet, då såg man vad man rapporterade i Ryssland och Baltikum något som liknade spionballonger, som man trodde någon främmande makt hade skickat ut. 1896-1897 såg man okända luftskepp över USA, man stod alltså på hustaken i San Francisco och andra stora städer och väntade på dessa luftskepp på nätterna. Man såg inte skeppen, man såg ljuset ifrån dem, men man förstod ju att det måste kunna flyga på något sätt, det måste hänga på någonting, det måste vara ett skrov någonstans. Sedan i början på 1900-talet kom de här luftskeppen till England, på 1930-talet kom "spökflygaren" till Sverige, man såg alltså okända flygplan som landade på konstiga ställen och som flög i dåligt väder osv., som var den tidens ufo-fenomen. 1946 kom "spökraketerna", då såg man alltså missilformade föremål över Sverige, Norge och Danmark. Sedan 1947 kom de "flygande tefaten", då Kenneth Arnold såg vad han beskrev som diskusformade föremål som var som halvmånar, lite urgröpta baktill, som kallades efter den dagen, 24 juni 47, för "flying disks" eller "flying saucers".
- Fritte: Var påstod han att han hade sett de här?

- Clas: Han flög över Kaskadbergen i nordvästra USA, var ute och sökte efter ett kraschat militärflygplan som han inte hittade, men som hittades senare, och då såg han framför sig hur det kom en formation på, jag tror det var 7 sådana här föremål, som flög på ganska långt håll ifrån honom. De flög som när man kastar ett tefat på en vattenyta, eller "kasta macka" som vi säger, det studsar lite, så beskrev han dem. Så "flying saucers" var ju inte ett begrepp över hur de såg ut, utan det var hur de flög. De liknade egentligen platta halvmånar som flög fram över himlen. Vad han såg, det vet man fortfarande inte, debatten har ju förts bland ufologer ända sedan 1947.
- Fritte: De här spökraketerna har du ett kapitel om i din bok här som heter "UFO - Spökraketer, ljusglober och utomjordingar" som kom ut för något år sedan va? De här spökraketerna, det var ett ganska stort pådrag där under något år, i norra Sverige främst då.
- Clas: För mig är spökraketerna det mest knepiga av alla ufo-fenomenen, i hela världen kan man nog säga faktiskt. Att det fick namnet spökraketer berodde på en artikel i Aftonbladet i maj 1946, där man döpte det här fenomenet till just spökraketer, och "ghost rockets" heter det på engelska. Det var faktiskt så att det började redan tidigt 1946 när man såg ljusfenomen på himlen, men i maj började man se cigarrformade föremål som rörde sig i fullt dagsljus, och ibland störtade, och då störtade de **alltid** i sjöar. Svenska försvaret fick in ungefär 1000 rapporter, drygt, om dessa spökraketer, och även deras egna piloter... Vid ett tillfälle mötte man en spökraket och jagade den i luften, det var den 14 augusti 46 som Gunnar Irholm, som jag intervjuat en gång i tiden, fick se en spökraket framför flygplanet, och han berättade för mig... 15 meter lång, kanske någon meter tjock, inga vingar, ingen cockpit, ingen fena, borde inte kunna flyga på det sättet. Han flyger efter den och den ger sig av rakt in i ett åskoväder som han själv hade gjort allt för att undvika, så att han släppte den. Det som sågs då under ungefär 6-7 månaders tid... militären satte då till en hemlig kommission, en spökraket-kommitté, med ett tjugotal personer, som gjorde allt för att hitta en förklaring på de här. Man skickade ut folk, gjorde intervjuer, man samlade in rapporter från hela Sverige, man skickade ut personal för att leta i sjöarna där de hade störtat, och man kom aldrig fram till vad det var. Man slog fast att det här var ett äkta fenomen, men man visste inte vad som orsakade det. Man misstänkte ryssarna givetvis, men det är väldigt osannolikt att det skulle varit ryssarna i det här fallet.
- Fritte: Men hade ryssarna någonting som kunde liknas vid ett raketprogram vid den här tidpunkten?
- Clas: Egentligen hade de det inte. De hade tagit hand om, på samma sätt som amerikanarna gjorde, rätt mycket V-bomber från Nazi-Tyskland när kriget var slut 1945. Då gick man ju in i Tyskland och tog allt tekniskt materiel man kunde, och personal, och under 1946 höll man på och transporterade sådana här apparater fortfarande, de här bomberna, som såg ut som cigarrformade föremål, till USA och till Ryssland. Man hade ingen egen provskjutnings-verksamhet egentligen, och de här spökraketerna flög över sträckor som var betydligt längre än vad V-bomberna kunde flyga, och framför allt, när en V-bomb störtade då blev det flera ton skrot efter den. Här hittade man ingenting, man letade och letade och letade, och jag har pratat med många som var inblandade i detta, de är borta idag, nästan alla, men under 80-talet gjorde jag en stor serie intervjuer med dem. De säger till mig att det var ett fysiskt fenomen, folk såg det de såg, men vi hittade inget.
- Fritte: Så å ena sidan har vi en massa observationer, att folk har sett de här raketformade projektilerna, å andra sidan hittar man ingenting när man undersöker sjöbottnar osv. Om man ska våga sig på att spekulera lite grand på alternativa förklaringsmodeller, vad skulle det kunna vara för någonting?
- Clas: Ja... jag har inte det svaret alltså... Solen blänker i skrovet på dem, de hörs när de flyger förbi, de navigerar... och det fortsätter än idag. Den senaste riktigt stora observationen gjordes den 27 juli 99, då det störtade ett sådant här föremål i Backsjön i Värmland,

utanför Arvika, och sju personer såg detta. Militären var där i veckovis och spred desinformation om att det var en hemvärnsövning, och hela operationen hemligstämplades, som operation "Sjöfynd". Man hittade ingenting, man var där med attackdykare, med Sjöuggla för att spana under... men alla nio såg det, men det fanns inget. Jag har ingen aning. Vi letar ju själva efter en sådan där spökraket uppe i sjön Nammajaure i Norrbotten. Vi har gjort två expeditioner dit, 2012 och 2014, vi ska upp dit igen nu i vinter, 2016. Där såg ju två stockholmare ett föremål som navigerade och gick över dem, på bara 100 meters höjd. De hörde ljudet ifrån det, det var avlångt, tubformat, med några utskott på sidorna. När de vänder sig om så går föremålet ner mot sjön, vänder och flyger tillbaka mot dem, och landar. Det plaskar om det, föremålet sjunker, och det bubblar, kommer upp bubblor från det. Det föremålet är vi väldigt sugna på att hitta, och det kommer vi nog inte att ge oss förrän vi har gjort faktiskt.

Fritte: Ni har undersökt det två gånger, men ni har inte hittat någonting hittills?

Clas: Första gången så hade vi ingen aning om hur sjön såg ut. Vi hade med oss dykare, två kriminalkommisariater från Kiruna, och vi hade sonar-utrustning, och vi kartlade hela sjön. Det visade sig att det var minst 4 meter dy, det hade vi ingen aning om. Dykarna sa att det här föremålet, det sjönk direkt ner i dyn. Så nästa vända åkte vi upp med helt andra instrument och tittade igenom dyn.

Fritte: Metalldetektorer och så där då, eller?

Clas: Ja, det hade vi också med oss, men vi hade markradar framför allt som kunde se ända ner till berggrunden, och då fick vi ekon, utslag, på några platser, som var i närheten av den plats som de två vittnena säger att föremålet sjönk på. Och det är där vi ska upp nu igen och titta närmare på. Vi kunde inte från en båt göra de mer noggranna undersökningar, vi ska göra det från isen istället är tanken nu, i december.

Fritte: Spännande. Det finns en dokumentär om det här också?

Clas: Ja, SVT sände den i maj, den 10 maj, som hette "Spökraketerna", och den finns på engelska också under "Ghost rockets" som den heter.

Fritte: Jag är djupt imponerad över er, vad ska man säga, grundlighet och hur mycket tid ni lägger ner på det här. Det måste vara ett väldigt roligt intresse att ha?

Clas: Ja, och det här är ju ändå ett intresse som är vid sidan av våra arbeten. Jag lägger ner ungefär minst 2 timmar om dan, varje dag året om, och ofta mer på de här sakerna, och vi är ett 40-tal kan man säga som driver de här frågorna framåt inom UFO-Sverige, även om vi är långt över 1000 som är med på något vis. I grunden är vi ett 40-tal undersökare som gör allt vi kan för att vända på varje sten och hitta förklaringen på de här fenomenen. Det gör vi ju inte alltid, vi går bet på dem, det är ju lite frustrerande.

Fritte: Men hur många... hur stor andel av fallen som kommer in hittar ni ingen förklaring på?

Clas: Alltså, ungefär 95% säger vi att vi kan hitta förklaringen på, ett par-tre procent till kan man nog säga att vi nog känner att vi är hyfsat säkra på, men kanske några fall om året är sådana som vi inte riktigt kan se en enkel förklaring på. Jag var iväg på ett sådant fall förra sommaren som inträffade i Värmland, i västra Värmland, där en man och hans hustru och deras 1-åriga dotter var ute och körde bil från Töcksfors sent en kväll. När de är några mil från hemmet så kommer det plötsligt ett starkt lysande klot ifrån himlen, ner rakt mot bilen, och det är alltså så nära att krocka med dem så det är på väg att frontal-kollidera, men precis innan det gör det, så lyfter det över bilen, och då känner de hur hela bilen trycks åt sidan. Det är en stor, tung BMW-kombi det här som de har kört med i starkt oväder, och de har aldrig känt något liknande. Radion reagerar också på det, och de ser det här klotet försvinna bakom sig. Mannen tittar i backspegeln, och kvinnan vänder sig om och tittar i bakrutan, och det lyser upp hela omgivningen och försvinner bortåt. Det är ett sådant fall som vi inte har kunnat gå till botten med.

- Fritte: Det finns ju det som heter klotblixtar... jag tror faktiskt du önskade dig ett program om klotblixtar förra gången jag frågade dig om vad du ville veta mer om. Kan det vara en förklaring, att det är någon typ av, vad ska man säga, elektro... elektriskt fält, nåt sånt där...
- Clas: Absolut, det är i de riktningarna man får tänka lite, för när jag undersökte det här fallet från Värmland förra året, då kom jag att tänka på ett annat fall, också från Värmland, med en klotblix, och det inträffade långt, långt tidigare. Det var en hel grupp med häst-tjejer som höll på och skulle arrangera en tävling. Då kom det plötsligt ett starkt åskoväder över dem, och de gick och satte sig i bilen för att telefonen gick sönder till att börja med, efter ett blixtnedslag. Men en av tjejerna satt utomhus och skrev på maskin, så hon flyttar in i en del utav en lada. Då när hon har flyttat på sig, då kommer det ett klot och gick rakt igenom väggen framför henne och sedan igenom nästa vägg in i det här stallet där det stod hästar. En häst dödas omedelbart, och en annan häst blir förlamad. Sedan ser de andra hur klotet kommer ut från den öppna stalldörren, svänger av och följer med ett staket och passerar förbi 3 stycken hästvagnar, som lyfts upp i luften, en efter en, när klotet passerar. Sedan krockar det här klotet med ett träd, som skadas, och försvinner. Då tänker jag att den där kraften som det där klotet uppvisar, att kunna lyfta 3 stycken tunga vagnar på ett kontrollerat sätt, det påminner lite om det här klotet som knuffade bilen, långt senare. Men det här är ju ett fenomen som inte är förstått alltså, så att förklara ufo-fenomen med klotblixtar, det är att förklara ett okänt med ett annat okänt.
- Fritte: Okej, och det ska man helst inte göra?
- Clas: Nja, det leder ju inte kunskapen vidare, men det ställer ju flera spännande frågor. Det finns, jag tror att det finns, ett hittills outforskat fenomen här som vetenskapen helt enkelt inte har kläm på än så länge.
- Fritte: Hur har myndigheternas inställning till ufon varit historiskt, har det förändrats någonting över tid?
- Clas: Ja, det kan man säga. Man var ju väldigt intresserad, om man ser på de svenska myndigheterna till att börja med, så var intresset väldigt stort på 30-talet i samband med spökflygarna, och under 40-talet, 1946 med spökraketerna, och långt in i 50-talet hade man specialanställd personal som arbetade enbart med ufo-frågor. Men 1965 bestämde man sig för att lägga ner den aktiva undersökningsdelen, helt enkelt, och då överläts Försvarets Forskningsanstalt, som idag heter FOI... överläts från Försvarsstaben de här frågorna till FOA och idag till FOI. Så Försvarsstaben sa, om det händer någonting av försvarsintresse får FOA berätta det för oss, vi bryr oss inte längre. Så FOA ägnade sig under några år åt att dokumentera, att arkivera och **ibland** göra undersökningar, men för några år sedan så bestämde man sig för att helt lägga ner det. Man har två stycken ufo-ansvariga fortfarande på FOI, men de personerna har inga pengar och ingen tid avsatt till detta. De skyfflar vidare rapporterna till UFO-Sverige, och de har också scannat, på min förfrågan, allt sitt ufo-material, så vi har det digitalt idag, på vårt arkiv, sparat. Så intresset är idag väldigt lågt hos de svenska myndigheterna, och många myndigheter runt om i världen har ju offentliggjort sina ufo-arkiv idag och i många fall lagt ner sina ufo-undersökningar. Alla har inte gjort det, inte i Brasilien till exempel där man fortfarande håller på med det här, Frankrike gör fortfarande stora ufo-utredningar, och även i Peru till exempel, och även i USA, även om man försöker låtsas som att man inte är så intresserad så gör man fortfarande en del ufo-utredningar.
- Fritte: Men det känns som att USA är ett land som är intresserad av det mesta som har med sådana här saker att göra.
- Clas: Jodå, det är man ju, och det finns ju skäl till det också, därför att om det blir skarpt läge så måste man kunna skilja på vad som är spöken och vad som är riktiga grejer.

- Fritte: Media då? Jag läste ett citat ur din bok här, en rubrik ur en tidning: "Flygande tefat svedde hår på Färlabo". Det var en gammal rubrik, från kanske 50, 60-tal någonting. Skulle den här typen av rubrik kunna dyka upp idag på Aftonbladet, eller har det hänt någonting där?
- Clas: Ja, möjligen på Aftonbladet då. Nja, jag tror det är alltmera sällsynt med sådana rubriker, och toppåret när det gäller antalet artiklar, i modern tid om jag säger så, det var 1999, då jag tror det var omkring 600 artiklar i svensk press under det året. Idag är det inte alls så många, men på nätet skrivs det ju mycket, även i vanliga tidningar faktiskt, om olika typer av observationer, fenomen och sådant. Men fenomenet har förändrats, det har blivit mera ljusfenomen och mindre flygande tefat i tidningarnas spalter. Det ser ju vi också, att rapporterna har förändrats, från att ha varit de här ganska hårda, som man kan ta på, till att bli mera luddiga, i mörker osv. Men det dyker fortfarande upp alltså, det gör det, när man är ute och knackar dörr och pratar med folk, vilket vi gör ibland, då får man veta saker som man inte kan läsa om i tidningarna.
- Fritte: Men du är ute mycket och träffar folk som säger sig ha upplevt olika saker. Kan man säga någonting om de här människorna som påstår sig ha sett ufon?
- Clas: Ja, det kan man göra. En kamrat till mig som heter Henry Svensson, som gick bort för några år sedan, över 90 år gammal, han brukade säga att "de är oroväckande friska och krya". Det är väl vad jag ser också, att de som har varit med om sådana här saker, det är vanligt folk, det är allt från snabbköpskassörskan till Sveriges ÖB, har ju sett fenomen som de inte kan förklara. Det är klart att det finns människor som inte är friska och krya också, men det är en stark minoritet, de betyder ingenting i sammanhanget. De som ser sådant här, det är vanliga människor som ställs inför någonting som de helt enkelt överraskas av och inte kan få in i den världsbild som de faktiskt har, det sticker ut därifrån, det skiljer sig från allting annat de varit med om. Och de berättar inte alltid om detta, det är bara en av tio, visar våra undersökningar, som faktiskt berättar om vad de har sett.
- Fritte: För att de är rädda att de inte ska bli trodda då, eller?
- Clas: Ja, det är en viktig punkt i det hela, och för att de själva inte riktigt förstår vad de har sett, de har svårt att berätta om någonting som de själva inte riktigt kan få ordning på.
- Fritte: Folk påstår sig inte bara ha sett ufon, utan också ha mött någon typ av rymdvarelser. För mig, jag kan känna att om någon sett ett ufo eller liknande, då **kan** jag ändå på något sätt förstå eller känna att den personen kanske har upplevt det, men när de berättar om en gubbe längs vägen eller någon i ens sovrum, för mig känns det mer som att det här måste vara en psykos eller nånting sånt där. Du som har träffat också människor som kanske påstår sig ha sett något mänskligt eller levande, skiljer de upplevelserna på något sätt sig från de som påstår sig ha sett ett tefat?
- Clas: Jo, men det gör de väl. Det är ju så här, att det är väldigt lätt att kanske skratta och tycka det är konstigt när folk berättar om sina sovrumsupplevelser och sånt, det förstår jag. Men när man sitter och pratar med dem och undersöker deras bakgrund och återvänder till dem, pratar med dem igen, och de vidhåller sin historia, då är det inte lika enkelt. Jag menar, det är... En av de berättelser som är i min bok, från 90-talet, är ju en man och hans hustru i trakten av Alingsås, som går och lägger sig som vanligt på kvällen. Kvinnan säger till mig, att jag lägger mig och så drar jag upp täcket och så somnar jag, och när jag vaknar på morgonen så vaknar jag på ungefär samma sätt, jag brukar aldrig fara runt i sängen utan jag sover väldigt lugnt. Den här natten så berättar hon att hon plötsligt vaknar av att det lyser i rummet, och att hon känner att hon ligger hopkrupen i fosterställning, svävande över lakanet. Hon dras baklänges ut ur sängen. Hon ser sin man ligga sovande, där han alltid ligger, intill henne. Hon tänker att jag måste skrika på hjälp, men det går inte, hon kan inte skrika, hon kan bara liksom viska, hon kan inte väcka honom, så hon hugger tag i hans arm istället. Då vaknar han, och berättar för mig att han ser hur det lyser i rummet, han ser hur hustrun ligger hopkrupen i fosterställning, hur hon svävar över

sängen och dras bakåt mot tre stycken varelser som står bakom henne. Sådana här klassiska Whitley Strieber-varelser med inget hår, nästan inga näsor, stora svarta ögon, tunna läppar, streck till mun, spindeltunna armar. Han tänker vad ska jag göra, så han försöker sparka emot dem, och när han gör detta, precis när han riktar sparken mot dem, då slocknar ljuset i rummet och han hör en duns, för då är frun utanför sängen och faller ner på golvet. Tycker man att det är konstigt, så är nästa som händer ännu konstigare, för hon kryper upp i sängen och säger till sin man "vad fan var det där?", "ja" och så somnar de om. Nästa morgon pratar de om detta, och först då pratar de igenom sin historia. Det är väldigt svårt att säga vad som hänt de här personerna givetvis. Det är ju ändå en upplevelse som de delar, på något sätt. Jag pratade med dem långt, långt senare också, då hade de skilt sig och bodde i nya familjer, och berättade samma historia, de har ingen anledning att skydda varandra längre på något sätt. De står fast vid vad de varit med om, de begriper det inte, de fattar inte hur de kunde lägga sig och somna om igen. Hade det varit en tjuv som stod där, eller en människa, vem som helst, de hade ju rusat upp, de hade ringt polisen, de hade hämtat bössan, de hade tänt lampan, men inget sådant hände. Varför? Kanske för att fenomenet är sådant, kanske för att det hände inom dem på något sätt som de kunde dela på, vad vet jag? Alltså, svaren är inte enkla, det är ofta väldigt svårt att hitta dem.

Fritte: Ja, verkligen, verkligen. UFO-Sverige, den här organisationen som du är med i... som jag förstår det så verkar det ändå som om ni undersöker fenomenen och försöker hitta naturliga förklaringar till fenomenen. Men har organisationen alltid fungerat på det sättet eller har den varit mer, vad ska man säga, ufo-positiv tidigare eller hur har det förändrats?

Clas: Det har nog hänt ganska mycket egentligen med UFO-Sverige. Vi startade 1970 och då startade organisationen som en grupp som ville berätta för allmänheten att vi har besök av utomjordingar. Vi samlade in rapporter, visserligen... särskilda rapportformulär som vi fortfarande använder, men de som var med var ju övertygade om att vi hade besök, och att det bara var en tidsfråga innan det skulle bevisas. Men med tiden upptäckte allt fler inom den här gruppen att så här enkelt var det kanske ändå inte, så framåt 80-talet blev det en splittring, helt enkelt en delning av UFO-Sverige, i en troende och en mera vetenskaps-orienterad organisation. Den troende delen finns inte längre, den las ner under 90-talet. Det som finns kvar är egentligen vi som jobbar mer vetenskaps-orienterat och som vill ha ett svar, oavsett vilket svar.

Fritte: Det låter lite grand som extremvänsterns splittring i olika fraktioner och så där...

Clas: Ja, det var inte KPML A till Ö, bara A till B i så fall för vi var bara två, men det här inbjuder ju till att organisationen splittras och läggs ner och att det blir ganska bittra diskussioner mellan de som tror och de som vill veta. När jag blev ordförande i UFO-Sverige 1991, så ville jag att den här föreningen skulle vara starkt inriktad på bevis, och jag var ganska hård, ganska tuff mot dem som bara ville tro, och många lämnade helt enkelt då. Men det var en medveten taktik också, jag ville ha det så. Idag är vi mera att vi släpper in de som vill tro också, men nu vet de vad de ger sig in i. Jag lyssnar på alla, jag känner väldigt många som har egna upplevelser och som möter varelser regelbundet, och sådana som är skeptiska och som inte tror på någonting alls. Jag har kontakt med alla läger och jag respekterar de på olika sätt och tycker att det är viktigt att vi för en dialog.

Fritte: Under de senaste åren har det kommit smarta mobiltelefoner med kameror, där man då kan ta bilder och filma. Vad har det gjort för observationerna av ufon?

Clas: Ja, man tänkte ju så här då att nu kommer det att komma massor av bra bilder och filmer, det var ju det alla trodde. Men det blev aldrig så, utan de bilder vi får in idag och filmer, de är lika dåliga som de vi fick in förr i tiden, kanske t.o.m. sämre. Jag skulle säga att de klassiska tefatsbilderna från 50-talet, de finns ju knappt längre. De var ju riktigt bra, säkert fejk, men bra.

- Fritte: Men kan man se det här som ett tecken då på att mycket av det gamla materialet som man fick in ändå var favoriserat på något sätt, eller?
- Clas: Det man kan säga är väl att fenomenet är väldigt sällsynt, helt enkelt. De bra observationerna är sällsynta, och det blir inte lättare att göra dem bara för att du har en mobil med dig. Det kanske är något enstaka sådant fall om året egentligen, i Sverige, och då kan man inte räkna med att just det har filmats kanske. Men vi får in mängder av bilder och filmer, men det är ofta ljusprickar i skyn, det är thailändska rislyktor, det är reflexer i linsen, det är fåglar och allt det här jag nämnde förut med planeter och stjärnor och sånt. Folk vet ju väldigt lite om vad som händer över huvudhöjd egentligen. Jag åkte taxi hem en kväll och då frågade mig chauffören "men hur kommer det sig att satelliterna inte krockar med stjärnorna?". För mig är det uppenbart, det är några ljusår emellan, men det är inte uppenbart för alla människor hur stjärnor och planeter rör sig, var de befinner sig, vad man kan se, vad som händer på himlen. Det är inte det, och det måste man också hela tiden ha i åtanke när folk rapporterar till oss. När de kommer till UFO-Sverige, då har de sett någonting som de tycker är oerhört konstigt och knepigt, men för oss kan det vara fullständigt uppenbart, men för dem är det någonting annat.
- Fritte: Det finns vissa områden som är lite extra förknippade med rapporter om oförklarliga saker, och en av dem är Area 51 i Nevada i USA, som är ett sådant där legendariskt område. Du var där, eller försökte komma in där för ett tag sedan. Kan du berätta lite om Area 51?
- Clas: Area 51 är ju väldigt legendomsusat. Det är ett område som är stort som halva Småland, som ligger norr om Las Vegas, ute i öknen, och som innehåller flygbaser, testområden, många "areor". Area 51 är bara en av... Area 52, 53, 54 osv, det finns ju många olika testområden. Där har amerikanska försvaret till exempel bränt av ungefär 100 kärnvapen genom åren, man har testat stridsmedel som man nog inte borde testa, folk har anmält dem som har jobbat där för de har blivit skadade av sådana här olika typer av experiment. Man har byggt en gång i tiden en månrocket som skulle drivas med atomkraft, som gick överstyr, som man aldrig kunde få ordning på. Man gör tusen olika saker där som ingen ska se, och man provflyger de senaste, mest hemliga flygplanen där. Stealth-flygplanen till exempel på 80-talet, de flög ju där i säkert årtal innan de blev kända.
- Fritte: Det var de här flygplanen som skulle undgå radar va? Som kanske fortfarande gör det...
- Clas: Ja, precis... B1 och F117-A och sådana flygplan, och där flyger ju idag givetvis de flygplan som vi kommer att se om några år. Men, sägs det också då, och här har ju filmer som "Independence Day" och alla möjliga andra filmer hjälpt till, här finns det också tillfångatagna flygande tefat som har kraschat en gång i tiden i USA. Här finns också utomjordingar som har tillfångatagits, inom det här Area 51.
- Fritte: När uppstod de här historierna då?
- Clas: På 80-talet kan man väl säga så kom de, och man hänför de tillbaka till 1947, när ett tefat skulle ha kraschat utanför Roswell i New Mexico, och då skulle också döda utomjordingar ha hittats och även eventuellt levande, och tagits tillfånga, och i någon underjordisk bas inom Area 51 finnas än idag. När jag var där nu, det var bara någon vecka sedan... man kommer ju inte in där, som du säkert förstår, utan man kan åka fram till en ganska speciell gränspostering. När man närmar sig den ser man en bil som står en bit bort på en kulle, där sitter de och spanar på en. Man ser också avancerade kamerasystem bland kaktusarna och högt uppe på kullar som blickar ner på en. Så kommer man fram, det är en grusväg som man kör långt över en mil på, ovanligt bred för att vara grusväg, men inte speciellt bra. Där kommer man fram till en skylt där det står att det är fotografering förbjuden, du får inte passera, de har rätt att skjuta på dig om du gör det, osv. På andra sidan står det en stor jäkla kameraanordning som kikar på en också. Så där kan man köra fram, eventuellt ta några bilder om man vågar det, och det gjorde vi ju...

- Fritte: Och du blev inte skjuten?
- Clas: Jag blev inte skjuten. Sedan får man åka därifrån helt enkelt, man kommer inte längre än dit.
- Fritte: Fascinerande. Det här med diskussion om liv på andra planeter, är det kanske fler idag som tror att det finns liv någonstans eftersom universum är så otroligt stort, om inte oändligt. Har man försökt närma sig det här med ufo-fenomen från det andra hållet, så att säga, att fundera över **om** det finns liv någon annanstans, hur har de då i sådana fall kunnat färdas hit, med de fysiska lagar som vi ändå har?
- Clas: Om jag ser till tanken om liv i rymden, så har ju den förändrats i grunden sedan jag växte upp på 70-talet som tonåring, de böcker jag läste då och när jag själv pratade med folk om liv på andra planeter. Då skrattade ju folk åt det. De första radioastronomerna genom Frank Drake på 60-talet som sa att nu ska vi både lyssna och vi ska sända ut signaler i rymden för att berätta att vi finns också, de fick ju inga medel nästan. Idag är ju forskning kring liv därute, den pågår ju på många olika håll, och läggs ned stora belopp på, och idag vet vi att det finns planeter runt i princip... ja nästan alla stjärnor har ju planeter runt sig. Så chanserna, möjligheterna till liv i rymden är stora. Om livet sedan klarar sig och blir tekniskt avancerat, det är en annan fråga, det är mycket hot mot livet. Det finns ju meteoriter som kan utplåna dinosaurier och även utplåna mänskligheten givetvis. Finns de därute, kan de ta sig hit? Ja, kanske, det är väldigt långt, sannolikt, att ta sig, men vi har planeter på hyfsat nära håll, så det behöver ju inte ta oändlig tid ändå att resa mellan stjärnsystemen, men det tar ju ganska lång tid med de sätt som vi färdas idag i alla fall, då pratar vi ändå om tusentals år ofta. Men det kan ju också tänkas att vi inte har sett det här genombrottet teknologiskt än som faktiskt väntar runt knuten för att kunna resa genom kosmos.
- Fritte: Då pratar vi om någon slags "warp drive" eller?
- Clas: Ja... precis, eller att man reser på något sätt med hjälp av svarta hål, mikrohål som man kanske kan ta sig igenom, man kanske kan resa genom kosmos på ett annat sätt. Det finns ju fysiker som tänker sig att vår galax ser ut som en veckad pläd som går så här upp och ner, och att man skulle kunna färdas genom att sticka en nål rakt igenom de här vecken och slippa åka runt hörnen. Det finns rätt många idéer, men ingen av dessa idéer har ju någon fast mark att stå på än idag, men... Jag brukar säga så här: vi står på toppen av ett kunskapsberg som vilar vid foten av en bergskedja som leder in i framtiden, och den bergskedjans höjd har vi ingen aning om, utom att den är högre än den vi står på idag. Så att döma ut och säga att det är omöjligt, det skulle inte jag vilja göra, det är lite förmätet tycker jag.
- Fritte: Är du helt och hållet ufo-skeptiker eller finns det någon del av dig som trots allt inte riktigt kan utesluta att det rör sig om observationer som pekar på något annat än, vad ska man säga, "naturliga" förklaringar inom citattecken?
- Clas: Jag ser mig själv som en nyfiken och intresserad undersökare av det okända... Jag är inte skeptiker, jag är kritisk däremot till allt jag hör, jag vänder på varje sten, jag vill veta svaret. Visst kan det vara besökare från andra planeter, **jag** ser inga sådana belegg för det idag, men jag är inte facit, det vore väl också knepigt om jag skulle tro att jag vore det. Den här boken du nämnde som jag skrev förra året innehåller ju en rad olika observationer som jag inte själv förstår riktigt vad svaret kan vara på. Det är tillförlitliga människor, ofta flera samtidigt som sett saker som, **om** det de säger verkligen är på det sättet, sticker ut från vad vi idag kan och vet om hur vår värld fungerar, helt enkelt. Jag tror att det finns mycket mycket mer att upptäcka i världen, och de upptäckterna kan förändra vår världsbild inom kanske 50 eller 100 år, och förhoppningsvis tidigare så man får vara med om dem också. Vårt bidrag just nu är ju att kunna stenhårt granska de här rapporterna så att vi inte går på

några nitar, utan det vi berättar om i våra böcker, i vår tidning UFO-Aktuellt och sånt, är sådant som vi kan stå för och säga: titta här, någonting pågår, men vad?

Fritte: Är det någon aspekt av ufo-fenomenet som du tycker att vi har glömt bort att prata om?

Clas: Jag lägger ner väldigt mycket tid kring detta därför att jag är djupt fascinerad av hur vår värld fungerar, jag vill veta hur världen funkar. I detta arbete så samlar... jag reser ju runt, jag var i Eureka nu till exempel, i Kalifornien, och räddade ett ufo-arkiv, som sannolikt hade legat och bara förstörts, möglat bort annars där. Nu är det på väg hem till Sverige på fraktbåt från Houston och kommer till Rotterdam i slutet på juli, skeppas till Stockholm sedan. Det är inget stort arkiv, det är ett 70-tal lådor med material från 1940-talet och framåt.

Fritte: Jag tycker det låter som ett ganska stort arkiv!

Clas: Nej, det är inte det faktiskt. Jag åker till England varje år och hämtar ungefär mellan 250 och 400 lådor med material därifrån.

Fritte: Men är de inte intresserad av det här i USA och England då?

Clas: Det är de givetvis, men det är bara Sverige som har ett internationellt ufo-arkiv. Det finns ingen annanstans i världen, och detta har vi jobbat med sedan 1973.

Fritte: Det ligger i Norrköping, va?

Clas: Ja, det ligger i Norrköping, heter "Archives for the unexplained", AFU, och afu.se finns på nätet och där kan man läsa om vad vi gör också. Min drivkraft är ju att för framtiden, och för nutiden, bygga upp en kunskapsbank genom att åka till de här olika länderna och rätta, från källare, från vindar, från att kastas... rapporter, bilder, filmer, dagens folklore alltså, dagens berättelser om vad vi tror på, för framtiden. Vi har ju forskare som sitter på vårt arkiv, vi fick besök så sent som förra året av en historiker från Penn State University i USA, som ägnade en hel vecka åt att skriva en avhandling, att jobba med vårt material. Han säger att han inte behöver åka någon annanstans i världen, det räcker att åka till er. Men vi växer ju så det knakar, det är 500 kvadratmeter med material om det okända, tiotusentals, tiotusentals, tiotusentals rapporter, böcker, allt finns där.

Fritte: Det är en kulturgärning i alla fall, hur som helst, tycker jag.

Clas: Det är en kulturgärning, och vi har ju stöd av sådana som Bengt af Klintberg och Ebbe Schön, folklivsforskare, som säger att det ni gör, det gör ingen annan, det här är oerhört viktigt, att det ska sparas för eftervärlden.

Fritte: Ja, oerhört spännande, och tack för ett jättespännande samtal, Clas Svahn.

Clas: Tack så mycket själv.

Avslutning

Fritte: Clas Svahn om ufon. Även om man inte tror på någon typ av övernaturliga fenomen eller utomjordingar, vilket jag antar att de flesta av oss inte gör, så är hela ufo-världen rätt fascinerande, som ett stycke modern folketro som sprids från mun till mun. Vi som gör "Allt du velat veta", det är jag, Fritte Fritzon som programleder, Ida Wahlström som producerar, Gustav Wolf som klipper, och Svantana som står för vinjettmusiken. Hoppas att ni får en fortsatt kosmisk sommar, så hörs vi snart.

Transkribering

Denna transkribering är gjord av Thomas Michanek, medlem i UFO-Sverige, se <http://www.ufo.se>

Epost-adress: thomas.michanek@gmail.com

Facebook-sida: <https://www.facebook.com/thomas.michanek>